

## Wprowadzenie

Już w sierpniu 2020 roku Organizacja Narodów Zjednoczonych dokonała wstępnego podsumowania skutków pandemii COVID-19, która wywołała wstrząs dla systemów edukacji o niespotykanej dotąd skali w historii, zakłócając życie prawie 1,6 mld uczniów i studentów w ponad 190 krajach na wszystkich kontynentach (ONZ 2020). Pandemia COVID-19 wymusiła modyfikację metod i form pracy dydaktycznej oraz wychowawczej na wszystkich poziomach kształcenia. Nowa sytuacja znalazła się w centrum uwagi zarówno mediów, jak też badaczy systemów edukacji z wielu ośrodków naukowych na całym świecie (zob. np. Olszewska 2020; Basilaia, Kvavadze 2020; Ali 2020; Radha, Mahalakshmi, Sathis Kumar, Saravanakumar 2020; Almanthari, Maulina, Bruce 2020). Podejmowane badania koncentrowały się głównie na skuteczności nauczania zdalnego oraz na trudnościach związanych z przechodzeniem na formę nauczania zdalnego. W mniejszym stopniu zajmowano się pozadydaktycznymi efektami edukacji w dobie pandemii COVID-19.

Dziś, z perspektywy dwóch lat funkcjonowania przedszkoli, szkół i uczelni wyższych w warunkach ograniczeń pandemicznych, można postawić pytanie o ich konsekwencje dla edukacji, ale też o skutki wykraczające poza sferę edukacji – dla zdrowia i dobrostanu wszystkich podmiotów edukacyjnych, czyli dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców. Nieliczne dotąd badania odnoszące się do dobrostanu czy samopoczucia uczniów i studentów pokazują, że ich samopoczucie najbardziej różnicuje sytuacja zdrowotna, a także warunki zewnętrzne (domowe) do uczestniczenia

w edukacji zdalnej (Bieganowska-Skóra, Pankowska 2020). Wydłużający się czas ekspozycji na różnego rodzaju zagrożenia zdrowotne oraz negatywne konsekwencje pandemii dla fizycznego, psychicznego i społecznego dobrostanu otwierają nowe pola do pogłębionej refleksji pedagogicznej nad zdrowiem i dobrostanem zarówno uczniów, jak i nauczycieli.

Teksty publikowane bieżącym zeszycie naszego czasopisma są przyczynkiem do badań nad zdrowiem i dobrostanem różnych podmiotów uczestniczących w procesach edukacyjnych nie tylko w kontekście pandemii i jej skutków. Są to przecież kategorie, których nie da się pominąć w całokształcie prowadzonych działań edukacyjnych.

## Bibliografia

- Ali W. (2020). *Online and Remote Learning in Higher Education Institutes: A Necessity in Light of COVID-19 Pandemic*, „Higher Education Studies”, t. 10, nr 3, s. 16–25.
- Almanthari A., Maulina S., Bruce S. (2020). *Secondary School Mathematics Teachers' Views on E-learning Implementation Barriers during the COVID-19 Pandemic: The Case of Indonesia*, „Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education”, t. 16, nr 7, s. 1–9.
- Basilaia G., Kvavadze D. (2020). *Transition to Online Education in Schools during a SARS-CoV-2 Coronavirus (COVID-19) Pandemic in Georgia*, „Pedagogical Research”, t. 5, nr 4, s. 1–9.
- Bieganowska-Skóra A., Pankowska D. (2020). *Moje s@mopoczucie w e-szkole. Raport z badań*, Lublin: Katedra Pedagogiki i Edukacji Zdrowotnej UMCS, <https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2020/1126/112228-moje-samopoczucie-w-e-szkole-raport-z-badan.pdf> [dostęp: 13.03.2022].
- Olszewska K. (2020). *The Effectiveness of Online Learning in the Era of the SARS-CoV-2 Pandemic on the Example of Students of Polish Universities*, „World Scientific News”, nr 148, s. 108–121, <http://www.worldscientificnews.com/wp-content/uploads/2020/08/WSN-148-2020-108-121.pdf> [dostęp: 10.03.2022].
- ONZ (2020). *Note de synthèse: L'éducation en temps de COVID-19 et après*, [https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/policy\\_brief\\_-\\_education\\_during\\_covid-19\\_and\\_beyond\\_french.pdf](https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/policy_brief_-_education_during_covid-19_and_beyond_french.pdf) [dostęp: 10.03.2022].
- Radha R., Mahalakshmi K., Sathis Kumar V., Saravanakumar A.R. (2020). *E-learning during Lockdown of COVID-19 Pandemic: A Global Perspective*, „International Journal of Control and Automation”, t. 13, nr 4, s. 1088–1099.

## ADRES DO KORESPONDENCJI

Dr hab. Anna Królikowska, prof. AIK  
Akademia Ignatianum w Krakowie  
Instytut Nauk o Wychowaniu  
e-mail: [anna.krolikowska@ignatianum.edu.pl](mailto:anna.krolikowska@ignatianum.edu.pl)